

9.3.2016

YLEISÖTILAISUUDEN JÄRJESTÄMISESSÄ HUOMIOON OTETTAVAA

1 Mikä on yleisötilaisuus

Yleisötilaisuuksista ja yleisistä kokouksista säädetään kokoontumislaisissa (530/1999). Yleisötilaisuudella tarkoitetaan yleisölle avoimia huvitilaisuuksia, kilpailuja, näytöksiä ja muita niihin rinnastettavia tilaisuuksia, jotka eivät ole yleisiä kokouksia eli ns. mielenosoituksia. Yleistäen voidaan sanoa, että kyseessä on yleisötilaisuus silloin, kun tilaisuuteen osallistuminen ei edellytä nimenomaista kutsua tai kuulumista johonkin tiettyyn yhteisöön.

Poliisi- ja pelastusviranomaiset edellyttävät yleisötapahtuman järjestäjältä turvallisuusasioiden suunnitelmallista huomioimista. Tilaisuuden järjestäjä vastaa järjestyksen ja turvallisuuden säilymisestä tilaisuudessa (Kokoontumislaki 17 §).

HE 145 / 1998 *Yleisötilaisuuksia olisivat muun muassa erilaiset juhlat, tanssit ja taiteen esittämiseen liittyvät näytökset kuten teatteri-, ooppera-, baletti-, sirkus- ja elokuvanäytökset sekä konsertit ja näyttelyt.*

Yleisötilaisuuksia olisivat myös erilaiset kaupalliset tilaisuudet kuten messut ja mainostapahtumat, eläinten tai esineiden esittely arvostelua tai myyntiä varten sekä ilmailu- ja urheilunäytökset. Yleisötilaisuuksia olisivat myös erilaiset kilpailut ja joukkueottelut sekä huvipuisto- ja tivolitapahtumat. Lisäksi muussa kuin kokoontumisvapauden käyttämistarkoituksessa järjestetyt kulkueet, kuten juhla- ja mainoskulkueet, kuuluisivat yleisötilaisuuksien ryhmään.

2 Yleisötilaisuusilmoitus

Yleisötilaisuudesta on ilmoitettava kirjallisesti järjestämispaikan poliisilaitokselle vähintään viisi vuorokautta ennen tapahtumaa, jos sen järjestäminen edellyttää toimenpiteitä järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi, sivullisille tai ympäristölle aiheutuvan haitan estämiseksi ja/tai erityisiä liikennejärjestelyjä. Ilmoitus on tehtävä aina, mikäli järjestäjä katsoo tapahtuman edellyttävän järjestyksenvalvojan tai yleisellä tiealueella toimivan liikenteenohjaajan läsnäoloa.

Viiden vuorokauden määräaika tarkoittaa sitä, että poliisilla on viimeistään silloin oltava käytettävissään täydelliset tilaisuutta koskevat tiedot. Tietojen perusteella poliisi arvioi, onko kyseessä ilmoituksena käsiteltävä asia vai annetaanko ilmoituksen johdosta yleisötilaisuutta koskevia määräyksiä, jolloin asiassa tehdään päätös. Jos tilaisuuteen halutaan asettaa liikenteenohjaajia tai tilapäisiä järjestyksenvalvoja, on ilmoitus syytä tehdä vähintään kaksi viikkoa ennen tilaisuutta. Jos kyseessä on suuri tai monipäiväinen tapahtuma, on hyvä ottaa yhteyttä järjestämispaikan poliisilaitokseen jo järjestelyjen alkuvaiheessa, jolloin tilaisuuden turvallisen järjestämisen kannalta tärkeistä asioista voidaan keskustella hyvissä ajoin ja välttyään yllätyksiltä puolin ja toisin.

Yleisötilaisuusilmoituksen voi tehdä poliisin internetsivujen kautta täyttämällä lomakkeen, jolloin samalla voi maksaa ilmoituksen käsittelymaksun. Jos poliisi katsoo tarpeelliseksi antaa ilmoituksen johdosta tilaisuutta koskevia määräyksiä, asiassa tehdään päätös, jonka hinta on määriteltävä erikseen. Yli kaksi tuntia valmistelua vaativista yleisötilaisuuksista maksu peritään tuntiveloituksena.

Ilmoitus on mahdollista tehdä myös vapaamuotoisesti ja lähettää sähköpostilla paikallisen poliisilaitoksen virkasähköpostiosoitteeseen tai postitse poliisilaitoksen postiosoitteeseen. Tällöin lasku käsittelymaksusta ja laskutuslisästä lähetetään jälkikäteen postitse. Jos ilmoitus halutaan

tehdä vapaamuotoisesti, tulee ottaa huomioon, että mahdolliset lisätietopyynnöt ja niihin vastaaminen edellyttävät normaalia pidempää käsittelyaikaa.

3 Mistä tilaisuuksista ilmoitus on tehtävä ja mitä ilmoituksen pitää sisältää?

Kokoontumislain 14 § 2 momentin mukaan ilmoitusta ei tarvitse tehdä sellaisesta yleisötilaisuudesta, joka osanottajien vähäisen määrän, tilaisuuden luonteen tai järjestämipaikan vuoksi ei edellytä toimenpiteitä järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi tai sivullisille ja ympäristölle aiheutuvan haitan estämiseksi taikka erityisiä liikennejärjestelyjä.

Paikalliset olosuhteet vaihtelevat suuresti maan eri puolilla, joten on vaikeaa määritellä täsmällisesti mistä tilaisuuksista ilmoitusta ei tarvitsisi tehdä lainkaan. Siksi on hyvä aina ottaa yhteyttä tilaisuuden järjestämipaikan poliisiin ja selvittää paikallinen kanta.

3.1 Ilmoitus poliisille tulisi tehdä ainakin seuraavista tapahtumista:

- suuret tapahtumat (useita satoja osallistujia)
- yleisten paikkojen (varsinkin liikenneväylät) ulkotapahtumat
- erityisryhmille suunnatut tilaisuudet
- myöhäisiltaan tai yöhön kestävät tapahtumat (klo 22.00 jälkeen)
- tapahtumassa tarvitaan järjestyksenvalvontaa tai liikenteenohjausta
- tapahtumassa on anniskelua
- tapahtuma vaatii pelastussuunnittelua (yli kyseessä yli 200 henkilön tilaisuus)
- tilaisuudet, jotka herättävät voimakkaita tunteita (on vaarana, että tilaisuutta tullaan jollain tavalla häiritsemään)

3.2 Ilmoituksen tai sen liitteiden tulisi sisältää ainakin seuraavat tiedot:

- järjestäjän yhteyshenkilön ja vastuuhenkilöiden kattavat yhteystiedot myös tapahtuman aikana
- selvitys tapahtuman tarkoituksesta, ohjelmasta ja esiintyjistä
- järjestämipaikka ja sen omistajan tai haltijan suostumus
- arvioitu yleisömäärä/päivä ja yleisömäärä kokonaisuudessaan
- tapahtuman alkamisaika ja arvioitu päättymisaika
- selvitys käytettävistä rakennelmista ja erityisistä välineistä (katsomot, esiintymisalueet, lava, telta, katos, ramppi, rata, avotuli, pyrotekniikka, äänenvahvistimet jne.)
- turvallisuus- ja pelastussuunnitelma, joka sisältää järjestyksenvalvontasuunnitelman ja järjestyksenvalvojat
 - nimi, henkilötunnus ja järjestyksenvalvojakortin numero, jos henkilöllä on kortti
 - tilapäisiksi järjestyksenvalvojiksi hyväksyttävistä tehdään erillinen päätös, josta peritään maksu / hyväksyttävä henkilö. Maksu peritään myös niiden henkilöiden osalta, joita esitetään hyväksyttäväksi, mutta joita poliisi ei pidä sopivana toimimaan järjestyksenvalvontatehtävissä.
- tiedot mahdollisesta vastuuvakuutuksesta
- tieto mahdollisesta alkoholien anniskelusta, avotulesta ja musiikin esittämisestä
- suunnitelma liikennejärjestelyistä
 - liikenteenohjaajiksi esitettävien henkilötiedot: nimi ja henkilötunnus
 - yleisötilaisuuden yhteyteen määrättäviltä tilapäisiltä liikenteenohjaajilta ei edellytetä erillistä koulutusta, mutta heillä on oltava tehtävän edellyttämä asiantuntemus. Tämä voidaan todeta esim. sillä, että henkilöllä on voimassa oleva ajokortti eikä hän ole ajokiellossa. (Tieliikennelaki (267/1981) 49 §, 3 mom, 6 kohta ja 4 mom)

3.3 Yleisötilaisuuksien turvallisuuteen liittyy monia muitakin asioita, joista pitää tehdä ilmoitus eri viranomaisille. Tällaisia ovat esimerkiksi seuraavat asiat:

- Meluilmoitus tulee tehdä kaupungin / kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle pääsääntöisesti vähintään 30 vuorokautta ennen tilaisuuden alkamista, mikäli yleisötilaisuus aiheuttaa melua tai tärinää, jonka voidaan olettaa olevan erityisen häiritsevää.
- Kadunkäyttölupaa tulee hakea kaupungilta / kunnalta työskenneltäessä kadulla tai muilla yleisillä alueilla.
- Tilaisuuden järjestäjän tulee tehdä kuluttajaturvallisuusilmoitus valvontaviranomaiselle, jos tilaisuus sisältää merkittävän riskin, mistä voisi aiheutua vaaraa jonkun turvallisuudelle.
- Erilaisten tavaroiden ja aineiden myynti saattaa edellyttää lupaa. Esim. tupakkatuotteiden myyntiä voidaan harjoittaa yleisötilaisuuksissa vain myyntipaikan sijaintikunnan myöntämällä vähittäismyyntiluvalla. Samoin tulee alkoholin anniskeluun olla anniskelulupa aluehallintovirastolta. Elintarvikkeiden myynnistä tai tarjoilusta pitää joissakin tapauksissa tehdä ilmoitus kaupungin / kunnan elintarvikeviranomaisille. Tämä ei koske esim. yksityishenkilöitä tai harraste- ja urheiluseuroja, kun kyse on vähäisistä määristä ja myyntiin tai tarjoiluun liittyvät riskit eivät ole elintarvikkeiden osalta korkeita eikä toiminta ole jatkuva.
- Lisäksi järjestäjän on laadittava jätehuoltosuunnitelma, jos yleisötilaisuudesta kertyy paljon erilaista jätettä.
- Järjestäjän tulee ilmoittaa saniteettitiloista kaupungin / kunnan terveydensuojeluviranomaisille.

4 Yleisötilaisuuden turvallisuus- ja pelastussuunnitelma

Pelastuslain (379/2011) 16 §:n mukaan yleisötilaisuuksiin ja muihin tapahtumiin, joihin osallistuvien ihmisten suuren määrän tai muun erityisen syyn vuoksi sisältyy merkittävä henkilö- tai paloturvallisuusriski, on tilaisuuden järjestäjän laadittava pelastussuunnitelma. Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelmassa on selvitettävä ja arvioitava tilaisuuden vaarat ja riskit. Pelastussuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi tapahtuman turvallisuussuunnitelmaa.

Turvallisuus- ja pelastussuunnitelmasta tulee käydä ilmi:

- tapahtuman kuvaus: luonne, järjestäjät, kohderyhmä, ajat, osallistujien määrä
- tapahtuma-alueen kartta, johon on merkitty anniskelualueet ja muut turvallisuuden kannalta tärkeät kohteet
- turvallisuudesta vastaavat henkilöt ja varahenkilöt yhteystietoineen tapahtuman aikana
- riskien arviointi
- onnettomuuksia ennaltaehkäisevät toimet, joissa otetaan huomioon mm.:
 - poistumistiet (esteettömyys, riittävyys, havaittavuus)
 - alkusammutuskalusto (soveltavuus, määrä, sijoittelu, havaittavuus)
 - Pelastuslaitoksen toimintaedellytykset (riittävät pelastustiet, opastus)
 - rakenteet, sisusteet ja somisteet (sijoittelu, kestävyys, palamattomuus tai palosuoja- ja käsitelty materiaali)
 - vaaralliset aineet, niiden säilyttäminen ja sijoittelu (nestekaasu, polttoaineet, avotuli, pyrotekniikka)
- toimintaohjeet onnettomuus- ja vaaratilanteissa
- vakuutukset
- järjestyksenvalvontasuunnitelma, jossa on otettava huomioon mm.:
 - järjestyksenvalvonnasta vastaavat yhteystietoineen
 - järjestyksenvalvojien lukumäärä, sijoittuminen ja tehtävät

- viestijärjestelmä
- liikennesuunnitelma, jossa huomioitava mm. seuraavat tekijät:
 - liikennejärjestelyt
 - tarve katujen sulkemiseen liikenteeltä ja tätä varten tarvittava tienomistajan lupa
 - liikenteenohjaus sekä liikenteen ohjaajat ja heidän tehtävänsä
 - pysäköintijärjestelyt

Pelastussuunnitelma on toimitettava viimeistään 14 vuorokautta ennen tilaisuuden alkamista hyväksyttäväksi alueen pelastusviranomaiselle. Aikaraja on ehdoton. Poliisi edellyttää hyväksytyyn pelastussuunnitelman liittämistä yleisötilaisuusilmoitukseen. Suunnitelma toimitetaan seuraavissa yleisötapahtumissa:

- tapahtumassa arvioidaan olevan läsnä samanaikaisesti vähintään 200 henkilöä (jos yleisönä on erityisryhmä; pienet lapset, vanhukset, liikuntarajoitteiset ym. yli 100 henkilöä)
- tapahtumassa käytetään avotulta, ilotulitteita tai muita pyroteknisia tuotteita taikka erikoistehosteina palo- ja räjähdysvaarallisia kemikaaleja
- tapahtuma järjestetään sisätilassa, jota ei ole suunniteltu yleisötapahtumiin ja yleisömäärä on yli 100 henkilöä
- tilapäismajoitus (koulumajoitus)
- tapahtuman poistumisjärjestelyt poikkeavat tavanomaisesta
- tapahtuman luonne aiheuttaa erityistä vaaraa ihmisille

Tilaisuuden järjestämiseen liittyvistä asioista voi keskustella tarkemmin paikallisten poliisi- ja pelastusviranomaisten kanssa (välttämätöntä, kun kyseessä suuret tapahtumat).

5 Ilotulitukset

Suomen ja Euroopan Unionin lainsäädäntö tekee eron ammattilaisille ja muille henkilöille tarkoitettujen ilotulitteiden välillä. Ammattimaisilla ilotulittajilla tulee olla TUKES:in lupa järjestää ilotulitusnäytöksiä. Myös muut 18 vuotta täyttäneet henkilöt saavat lain mukaan ampua ilotulitteita koska tahansa, mutta siihen tarvitaan pelastusviranomaisen kirjallinen lupa.

Ilman erillistä lupaa voivat 18 vuotta täyttäneet ampua ilotulitteita uudenvuodenaaton iltakuudesta uudenvuodenpäivän aamukahteen saakka (18.00 - 02.00) sekä pelastuslaitoksen erityispäätöksellä Venetsialaisissa klo 21.00 - 02.00 välisenä aikana.

Kaikkien ilotulitteiden myynti, luovutus ja hallussapito on sallittua vain 18 vuotta täyttäneille.